

§ 485

Kaupunkiympäristölautakunnan vastaus valtuutettu Otso Kivekkään valtuustoaloitteeseen koskien jalankulkijoiden liikennevalonappien vähentämistä

HEL 2024-002449 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta katsoi valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Lisäksi lautakunta katsoi, että painonappien käyttöä koskevissa periaatteissa tulisi ottaa lähtökohdaksi, että keskusta-alueilla painonappeja käytetään vain erityisestä syystä. Erityinen syy voi olla esimerkiksi hyöty joukkoliikenteelle yhdistettynä vähäiseen kävelijöiden määrään.

Käsittely

Esittelijä muutti esityksen perusteluja seuraavasti: Lisätään esittelijän perusteluihin raitioliikenteen täsmällisyyttä koskeva huomio korvaamalla kappaleen 4 viimeinen virke seuraavalla virkeellä:

"Turhaan toteutuessaan jalankulkuvihreä haittaa risteävää joukko- ja autoliikennettä sekä ohjaustavasta riippuen myös risteävää pyöräliikennettä lisäten näille pysähdyksiä ja odotusaikoja. Pysähdysten ja odotusaikojen lisääntyminen on ristiriidassa raitioliikenteen nopeustavoitteiden kanssa, mutta valo-ohjauksen toiminnan vaihtelun vähentäminen parantane osaltaan raitioliikenteen täsmällisyyttä ajoaikojen hajoa vähentämällä."

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs: Lisätään päätösehdotuksen loppuun: "Lautakunta katsoo, että painonappien käyttöä koskevissa periaatteissa tulisi ottaa lähtökohdaksi, että keskusta-alueilla painonappeja käytetään vain erityisestä syystä. Erityinen syy voi olla esimerkiksi hyöty joukkoliikenteelle yhdistettynä vähäiseen kävelijöiden määrään."

Kannattaja: Olli-Pekka Koljonen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja

24.09.2024

Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Anna Nervola, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 37135
anna.nervola(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 14.02.2024 Kivekäs Otso Aloite jalankulkijoiden liikennevalonappien vähentämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta katsoo valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloitteessa esitetään, että jalankulkijoiden painonappien käytöstä luovutaan yleiskaavan keskusta-alueilla ja muilla alueilla painonappeja käytettäisiin vain risteyksissä, joissa jalankulkijamäärät ovat vähäisiä. Lisäksi esitetään edellä mainitun ehdotuksen huomioimista kävelyn suunnitteluohjeessa. Kaupunkiympäristön toimiala tulee laatimaan periaatteet jalankulkijoiden painonappien käytöstä liikennevalo-ohjatuilla suojateilla vuoden 2025 aikana. Periaatteet tuodaan kaupunkiympäristölautakunnan hyväksyttäväksi vuoden 2025 aikana.

Liikennemäärät vaihtelevat vuorokauden aikana merkittävästi, jolloin myös valo-ohjauksen on tarpeen toimia joustavasti jalankulkijoiden, pyöräilijöiden, joukko- ja autoliikenteen liikennemäärät ja niiden vaihtelet huomioden. Liikennevalo-ohjaus on toiminnassa monissa risteyksissä myös yöaikaan liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Painonappi on nykyisillään käytännössä ainoa varma tapa havaita jalankulkija ja välittää jalankulkijan vihreän valon tarve ohjauskojeelle. Painonappeja on käytetty liikennevalo-ohjatuissa risteyksissä tai erillisillä suojateilla, jotta jalankulkuvihreä ei toteutuisi turhaan, jos jalankulkijoita ei ole. Turhaan toteutuessaan jalankulkuvihreä haittaa risteävää joukko- ja autoliikennettä sekä ohjaustavasta riippuen myös risteävää

pyöräliikennettä lisäten näille pysähdyksiä ja odotusaikoja, mikä on riskitilidassa etenkin raitioliikenteen sujuvoittamistavoitteiden kanssa.

Valo-ohjauksen liikennetekniset toiminnallisuudet ovat osassa risteyksistä vanhentuneita eivätkä sovellu nykyiseen liikenneympäristöön. Painonappien poistaminen on perusteltua, kun jalankulku on liikennevalojen toiminta-aikoina runsasta, esim. Runeberginkadulla ja Mannerheimintiellä Helsinginkadun eteläpuolella. Jalankulkijamäärien ollessa vähäisiä painonappien käyttö on tarpeen. Erityisesti tarve painonapeille on risteyksissä, joissa liikennevalot ovat ympäri vuorokauden toiminnassa. Vilkkaan liikenteen aikaan jalankulkuvihreä on tarkoituksenmukaista ohjelmoida toteutumaan tällaisessakin risteyksessä automaattisesti, jolloin painonappia on tarpeen painaa ainoastaan hiljaisen liikenteen aikaan.

Periaatteet jalankulkijoiden painonappien käytöstä valmistellaan koskemaan koko Helsinkiä huomioiden mm. yleiskaavan eri alueet, esteettömyyden erikoistason reitistö sekä liikennevalojen toiminta-ajat. Samalla laaditaan myös suunnitelma periaatteiden toteuttamiseksi vaiheittain jo rakennetussa ympäristössä yleiskaavan 2016 C-alueilla. Valmisteluaikatauluista johtuen periaatteita painonappien käytöstä ei sisällytetä tänä syksynä valmistuvaan kävelyn suunnitteluohjeeseen vaan periaatteet laaditaan erillisessä työssä.

Nykyisiä painonapillisia liikennevalo-ohjattuja suojateitä on yleiskaavan 2016 keskusta-alueilla (C-alueet) noin 200 risteyksessä tai erillisellä suojatiellä. Kohteiden suuresta määrästä johtuen periaatteiden toteutus ja liikennevalojen toimintojen muuttaminen rakennetussa ympäristössä vaatii merkittävää asiantuntijapanostusta. Tällä hetkellä kaupungilla on rakentamisen volyyymiin nähden liian vähäiset henkilöresurssit liikennevalojen suunnitteluun ja suunnitteluttamiseen.

Valtuustoaloite

Valtuutettu Otso Kivekäs ja 17 muuta valtuutettua ovat tehneet 14.2.2024 seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen: Aloite jalankulkijoiden liikennevalonappien vähentämisestä

”Julkisessa keskustelussa on käsitelty liikennevalojen painonappeja, joita jalankulkijan pitäisi painaa saadakseen vihreän valon. Helsingin sanomissa nappien käytön perusteluksi nostettiin autoilun sujuvuus.

Jalankulkijan (tai pyöräilijän) kannalta painonapit eivät edusta sujuvuutta, vaan hankalaa ja jopa vihamielistä liikenneympäristöä. Vähimmillään nappi tarkoittaa ylimääräistä lenkkiä ja odottelua, mutta huonojalkaiselle se voi myös talvella tarkoittaa, ettei katua voi ylittää yksin olleena, koska napin luokse ei lumikasan takia pääse.

Painonappeja käytetään kaikkialla kaupungissa ja myös vilkkaan jalankulun risteyksissä. Ääriesimerkki on Ruoholahden metroasema, jossa erittäin vilkkaalla suojatiellä pitää painaa nappia voidakseen vaihtaa metrosta ratikkaan. Yleiskaavassa kaikilla C-alueilla on määräys "suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota jalankulkijan mitta-kaavaan, sekä [...] jalankulkujärjestelyjen toimivuuteen." Lisäksi määrätään, että alueet ovat kävelypainotteisia tai että niitä kehitetään kävelyn ehdoilla. Määräykset koskevat keskustaa, kantakaupunkia sekä useimpien lähiöiden keskustoja. Käytännössä määräys ei ole juurikaan toteutunut, koska liikenne- ja katusuunnittelun ohjeissa ei ole olemassa konkreettisia normeja, miten huomioiminen pitäisi tehdä.

Painonapit, joilla autoilun sujuvuus asetetaan kävelyn sujuvuuden edelle eivät sovi alueille, joiden tulisi olla kävelypainotteisia. Etenkin, kun nämä ovat keskusta-alueita, joilla kävelijöiden määrä on tyypillisesti suuri.

Esitämme, että jalankulkijoiden painonappien käytöstä luovutaan kaikilla yleiskaavan keskusta-alueilla. Tämä on myös syytä huomioida valmisteilla olevassa kävelyn suunnitteluohjeessa, jossa olisi syytä esittää muitakin keinoja, millä tavalla kävelypainotteisuus ja kävelyolosuhteiden erityinen huomioiminen käytännössä toteutetaan.

Myös muilla alueilla painonappeja on syytä käyttää vain risteyksissä, joissa jalankulkijamäärät ovat vähäisiä."

Toimivalta

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle tai johtokunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu.

Aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu kaupunkiympäristölautakunnan tai sen alaisen viranomaisen toimivaltaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Anna Nervola, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 37135
anna.nervola(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 14.02.2024 Kivekäs Otso Aloite jalankulkijoiden liikennevalonappien vähentämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 17.09.2024 § 470